

Quan una institució arriba a centenària, com és el cas del Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria (CADCI), fundat el març de 1903, la societat i el país que l'acull i de la qual ha sorgit se n'hauria d'alegrar i ho hauria de festejar. Inevitablement, en un país normal hauria de ser motiu de festa major. I més si aquesta institució centenària continua existint i posseïx el bagatge històric i cultural del CADCI. És veritat –seria el primer retret que hom podria fer– que avui el Centre de Dependents no té l'entitat ni la projecció social que va tenir des de la seua fundació fins a la fi de la Guerra Civil, quan els seus militants es calculaven per milers. Avui és una modesta entitat que, lluny de la nostàlgia, intenta fer-se un forat per sobreviure en unes condicions extraordinàriament difícils. Però aquesta situació actual no li lleva cap mèrit dels aconseguits al llarg de la seua història.

Cent anys del CADCI

El CADCI, com tantes altres institucions nacionals, va patir les conseqüències de la duresa d'una dictadura que des del 1939 va mantenir Catalunya i el conjunt dels Països Catalans en un estat de setge permanent, amb la voluntat explícita d'aniquilar-ne les senyes d'identitat nacionals. I, a més, era una entitat obrerista, que en el decurs de la seua història va plantejar no poques reivindicacions en defensa dels treballadors mercantils. Era, doncs, una organització "autonomista" –el seu nom no enganya– i "obrera" i concentrava per tant les dues màcules –"separatista" i "roja"– que pretenia netejar el règim franquista, a la Nueva España que va imposar després de la guerra. Impossibilitada d'existir durant gairebé quatre dècades, la seua represa, a partir de l'any 1977, ha estat feixuga i no exempta de dificultats.

Però la precarietat del present i de les seues reivindicacions actuals –com la reclamació del seu local històric a la rambla de Santa Mònica de Barcelona o del seu llegat documental, que continua segrestat a Salamanca– no han d'amagar un passat que avui per avui ha d'ésser recuperat per la memòria històrica col·lectiva. El CADCI, més enllà de la seua tasca obrerista o catalanista –que avui rememorem des d'aquestes pàgines–, va ser una entitat estretament inserida en el teixit sociari i associatiu de la Catalunya de la primera meitat del segle XX. I va contribuir de manera decisiva i sense cap mena de feblesa a la represa nacional que va experimentar el país fins els anys republicans.

Recuperar la història del CADCI no vol dir, però, negligir el present. El sector socioeconòmic que representava la institució centenària, cent anys després de la seua fundació, s'ha desenvolupat a Catalunya més que mai. El comerç, les activitats mercantils, en totes les seues versions, han assolit unes dimensions impensables no fa massa anys, i, avui per avui, dins de les activitats econòmiques agrupades al sector conegut com a serveis ocupa unes magnituds considerables.

Avui hi ha més "dependents" que fa cent anys i, si bé han millorat les condicions econòmiques i socials d'aquests treballadors –pensem que no fa tants anys a molts dependents del ram de l'alimentació, per exemple, se'ls obligava a dormir a la mateixa botiga i les jornades de descans laborals eren molt limitades–, en molts casos gran part d'aquests treballadors continuen sotmesos a condicions d'explotació inacceptables en altres rams. I és que, a més, el panorama sindical actual tampoc no és el que era abans de 1939. I aquest és un altre element que també ens fa enyorar la presència d'organitzacions com el CADCI, que, més enllà de la seua projecció combativa, eren autèntiques escoles de cultura, de fraternitat i de civisme.

"El CADCI, com tantes altres institucions nacionals, va patir les conseqüències de la duresa d'una dictadura que des del 1939 va mantenir Catalunya i el conjunt dels Països Catalans en un estat de setge permanent, amb la voluntat explícita d'aniquilar-ne les senyes d'identitat nacionals"